

Driehonderd jaar oud is de monumentale boerderij in de pittoreske Ginderdoorstraat in Chaam. Al bijna de helft van die tijd is zij in het bezit van de familie Schoenmakers. Ton Schoenmakers - vierde generatie - bracht de boerderij terug in originele staat. De koeienstallen transformeerde hij tot een bedrijfsruimte met een bierbrouwerij en café Toontje Schoen.

Bier brouwen in de koeienstal

Een en al groen en ruimte en hier en daar een boerderij. De mensen die er lopen en fietsen, zijn veelal gelokt door de wandel- en fietspaden en de sereniteit. Dit is de omgeving waarin het gemeentelijk monument in het Brabantse Chaam (spreek uit: Kaam) te vinden is. Alleen de goede conditie van het hout en het rieten dak verraden dat het gebouw recent onder handen is genomen. Qua stijl is er geen twijfel mogelijk: het betreft een boerderij van omstreeks 1700. Het gebouw heeft ruim drie eeuwen overleefd en wordt sinds 2012 door Ton en Marianne Schoenmakers en hun drie kinderen Toon, Karen en Jan bewoond. Ton Schoenmakers is de vierde generatie in de familie, die sinds 1885 de boerderij in bezit heeft.

In de familie houden

Tons broer Johan nam in 2000 de boerderij over van hun vader. Hij bleef echter niet lang in Chaam werken. 'Al sinds het eind van de jaren tachtig was er sprake van dat een groot deel van de grond die bij de boerderij hoorde, moest worden 'teruggegeven' aan de natuur', vertelt Ton. 'In 2010 is de boerderij overgenomen door de overheid, de Dienst Landelijk Gebied. Johan is toen met zijn boerenbedrijf naar de Gelderse Achterhoek verhuisd.'

Voor Ton stond als een paal boven water dat het monument in de familie moest blijven. 'Deze plek is mijn thuis.' Om het idee de boerderij terug te kopen te kunnen bekostigen, moest een bestemming voor de voormalige stallen worden gevonden. In het woongedeelte zou het gezin gaan wonen, maar de 'stal' moest zichzelf gaan bedruipen.

Brouwerij biedt oplossing

Alsof het zo moest zijn, las Ton in het dagblad BN De Stem dat Dorps-

brouwerij De Pimpelmeesch een nieuw onderkomen zocht, het liefst met een authentieke uitstraling. 'En zo huren zij nu een groot gedeelte van de voormalige stallen. Wij hebben daardoor een vaste bron van inkomsten. Bovendien runnen wij zelf het café, dat tussen onze woning en de brouwerij in ligt. Daar schenken we het bier dat De Pimpelmeesch brouwt, Belgische Taeymans Coffee en fris en wijn. De combinatie van de verhuur aan de brouwerij en de inkomsten uit het café maakt het voor ons financieel mogelijk om hier te wonen.'

Voordat de brouwerij kon worden ingericht, moest de gemeente daarvoor toestemming geven. Het bestemmingsplan moest immers worden gewijzigd van agrarisch bedrijf naar horeca. Het overtuigen van de burgemeester had niet veel voeten in de aarde. 'Onze burgemeester is dol op streekproducten. Alphen-Chaam, de gemeente waartoe Chaam behoort, heeft zich ook aangesloten bij Cittaslow, een netwerk dat zich inzet om de kwaliteit van leven te verbeteren door het authentieke te koesteren', vertelt Ton enthousiast.

Live brouwproces

Het horecagedeelte is sinds begin maart geopend voor gasten. Wie het café binnenkomt, ziet door de grote glazen wand direct de glanzende ketels van de brouwerij. 'We brouwen, als het mogelijk is, het liefst op het moment dat het café is geopend voor publiek', zegt brouwer Ad Kusters. 'De gasten zien ons dan in de weer met de grote zakken mout en andere ingrediënten.'

Mensen inzicht geven in het brouwproces past bij het idee van 'plezier met bier', waar De Pimpelmeesch voor staat. 'Dat plezier zie je ook weer terug in onze naam: De Pimpelmeesch is een samentrekking van 'pimpelen' en 'meesch', Brabants voor mens. Kortom: de borrelende mens.'

‘De naam De Pimpelmeesch komt van ‘pimpelen’ en ‘meesch’: de borrelende mens’

Wonen in de monumentale oude-
lijke boerderij. Die droom werd
mogelijk voor Ton Schoenmakers
dankzij de ruimte die brouwerij
De Pimpelmeesch huurt in het
voormalige stallencomplex.
Koeienstallen maakten plaats voor
een ruime brouwerij met café.

Gratis tweede kopje koffie

Gasten krijgen op vertoon van dit artikel hun tweede rondje koffie of thee bij Bij Toontje Schoen gratis. Deze actie geldt in juni, juli en augustus 2013.

Voor de brouwer was deze werkwijze met publiek even wennen. 'Het voelde als 'aapjes kijken'. Nu we eraan zijn gewend, vinden we het hartstikke leuk. En, het is een goede stimulans om alles altijd netjes op te ruimen', zegt Ad er lachend achteraan.

Aanloop

Op het moment van schrijven is het nog te vroeg om conclusies te verbinden aan het aantal bezoekers dat in de eerste weken is geweest. Toch hebben Ton en Marianne volop vertrouwen in de levensvatbaarheid van de brouwerij en het café. 'Streekproducten zijn hartstikke 'in'. Bovendien is het bier van De Pimpelmeesch gewoon heerlijk', zegt Marianne. 'We moeten het hebben van de mensen uit het dorp en van wandelaars en fietsers. Ook van de gasten van onze burens, natuurkampeerterrein en Stalhouderij 't Beekdal, verwachten we aanloop.'

May Geerts, de ondernemer achter de natuurcamping, is ook enthousiast over het horecagedeelte in de voormalige koeienstallen. 'Ons natuurkampeerterrein heeft geen kantine. Campinggasten vragen ons dan ook geregeld waar in de buurt een drankje kan worden gedronken. Onlangs hebben we er zelf ook nog iets gedronken. We hadden meegedaan aan een wandeling voor het goede doel. Die werd afgesloten bij Bij Toontje Schoen.'

Tweede leven

De vader van Ton, die er zo'n 30 jaar lang de scepter zwaaide, is onder de indruk van de metamorfose die 'zijn' boerderij onderging. 'Hij laat mij niet merken dat hij trots is', zegt Ton lachend, 'maar toen een aantal boeren uit de buurt kwam kijken, hoorde ik hem zeggen: 'dat is nog eens iets anders dan een stal hè'. Bijzonder detail is dat voor de verbouwing de andere broer van Ton werd ingeschakeld. 'Ad is architect en gespecialiseerd in oude boerderijen. Hij heeft uitgedacht hoe we de stallen een tweede leven konden geven.'

Ton laat een foto zien waarop alleen nog de gebinten van de stallen zichtbaar zijn. Geen muren, vloeren of dakdelen, alleen de gebinten. 'Zo ver hebben we alles afgebroken om het vervolgens opnieuw op

te bouwen', vertelt hij. 'In december 2011 zijn we begonnen met de verbouwing. In mei 2012 konden we hier wonen. Vervolgens zijn we in augustus 2012 begonnen met de tweede fase van de verbouwing, zodat de brouwerij en het horecagedeelte in februari en maart 2013 in gebruik konden worden genomen.'

Monument in stand houden

Van een leien dakje ging het bouwproces niet. 'Er is bijvoorbeeld een keer een muur uit gewaaid. Ook qua regelingen en subsidies is het bij ons niet allemaal optimaal gegaan. We hebben zowel naast de btw-verlaging voor de bouw als naast de subsidie voor warmtepompen gegrepen. Net op het moment dat wij aan het verbouwen waren, golden die regelingen niet. Dat had een ton kunnen schelen.'

Desondanks blijven Ton en Marianne positief. 'Vanuit de landelijke regeling 'Ruimte voor Ruimte' hebben we subsidie gekregen voor de sloop van de stallen. Voor de inrichting van het café hebben we een Europese Leader-subsidie ontvangen, bedoeld voor nieuwe economische ontwikkelingen op het platteland. Bij Nationaal Restauratiefonds hebben we een Cultuurfonds-hypothec voor het horecagedeelte, de voormalige stallen, kunnen afsluiten. Daarmee zijn we ontzettend blij, want bij onze huisbank - waar onze hypothec voor het woongedeelte loopt - waren ze niet geïnteresseerd in 'commercieel onroerend goed.' Zelf ziet het Brabantse koppel het horecagedeelte helemaal niet als commercieel, maar als een manier om het monument in stand te houden. 'Bij het Restauratiefonds dachten ze daar gelukkig hetzelfde over.' ■

OP BEZOEK BIJ TOONTJE SCHOEN EN DE PIMPELMEESCH

- Openingstijden Bij Toontje Schoen: van april tot en met september van dinsdag tot en met zondag tussen 10.00 en 20.00 uur. De overige maanden op zaterdag en zondag tussen 10.00 en 20.00 uur. Adres: Ginderdoorstraat 4 in Chaam. Meer informatie: www.bijtoontjeschoen.nl
- De Pimpelmeesch bezoeken? Vanuit het café Bij Toontje Schoen ziet u het brouwproces. Deelnemen aan een proeverij of rondleiding bij de brouwerij? Neem dan contact op met de brouwerij via www.pimpelmeesch.nl.